

Ånge Kommuns riktlinjer för borgensavgift

Diarienummer KS 23/704

- Mål** Mål beskriver vad kommunen ska uppnå. Den är många gånger abstrakt och beskriver sällan sättet som det uppnås på. De kan innehålla långsiktiga perspektiv och beskriver verksamhetsområden som ska utvecklas och i vilken riktning.
Exempel på mål: Mål och prioriteringar.
- Plan** Kommunens mål omsätts till handling oftast genom en plan. De beskriver närmare hur verksamheten ska arbeta för att uppnå satta mål.
Exempel på plan: Verksamhetsplan.
- Riktlinje** Riktlinjer ska ge konkret stöd för hur arbetsuppgifterna ska utföras. De beskriver ramarna och riktningen för området. Riktlinjer ska vara så detaljerade att våra medarbetare ska känna sig trygga i sitt agerande, men utan att detaljstyra ageranden.
Exempel på riktlinje: Riktlinjer för styrdokument.
- Policy** En policy ska ge en princip att hålla sig till; ett sätt att se på en viss företeelse. En policy säger hur vi ska förhålla oss i t ex kommunikationsfrågor, hur vi ser på hemarbete eller hur kosten ska vara för de vi serverar.
Exempel på policy: Kommunikationspolicy
- Regel** Regler ska ge absoluta gränser för vårt agerande. Typiska ord och uttryck i sådana dokument är ”ska”, ”måste” och ”får inte”.
Exempel på regel: Regler för Ånge kommuns borgensåtagande.

Omfattar	(Nämnder och/eller bolag)
Dokumentansvarig	(Arbetstitel på chef)
Fastställd av	(Instans)
Fastställd när	(Datum och §§)
Giltig från och med	(ÅÅÅÅ-MM-DD)
Giltig till	(ÅÅÅÅ-MM-DD, max fyra år)

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte.....	1
1.	Avgränsning.....	1
2.	Bakgrund	1
2	Riktlinjer.....	2
3	Förutsättningar.....	2
4	Metod.....	2

1 Inledning

En borgensavgift ska tas ut när ett bolag lånar från kommunen eller med kommunal borgen som säkerhet. EU:s statsstödsregler kräver att borgensavgiften ska vara marknadsmässig. Att en kommun går i borgen för eller ger lån till ett kommunalt bolag innebär att det bolaget får en ekonomisk fördel i förhållande till motsvarande privata bostadsbolag. Upplåning med säkerhet i kommunal borgen gör det möjligt för de kommunala bolagen att låna direkt från Kommuninvest som i dagsläget erbjuder bästa villkor för offentlig sektor. För att kompensera och säkra neutrala konkurrensförhållanden ska kommunen ta ut en borgensavgift, som motsvarar denna fördel, av det kommunala bostadsbolaget. För att neutralisera konkurrensfördelen som uppstår vid finansiering med säkerhet i kommunal borgen tar kommunen ut en borgensavgift. För att uppfylla konkurrens- och statsstödsregler och lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska avgiften vara marknadsmässig

1.1 Syfte

Syftet med detta dokument är att fastställa ett systematiskt tillvägagångssätt för att regelbundet kunna beräkna en marknadsanpassad borgensavgift.

1. Avgränsning

Riktlinjen avser att fastställa modell för beräkning av borgensavgift. Riktlinjen utgör sedan grund för beräkningen av procentsatsen för borgensavgiften. Syftet har inte varit att utvärdera om befintlig portföljs borgensavgifter är "korrekta" med avseende på gällande regelverk.

2. Bakgrund

Sedan början av 2011 är kommuner skyldiga att enligt lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ta ut marknadsmässiga avgifter och ställa marknadsmässiga avkastningskrav på sina bostadsbolag. Detta innebär att bolagen undantas från reglerna i kommunallagen avseende självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte. Om kraven ställs för lågt riskerar detta att klassas som otillåtet statsstöd. Bevisbördan för att kraven inte ställs för lågt ligger på kommunen. Genom EU:s statsstödsregler avses alla insatser av ekonomisk art som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna eller ge en ekonomisk fördel för ett visst företag eller en viss produktion. Dessa regler omfattar inte enbart de kommunala bostadsaktiebolagen, utan innefattar även annan verksamhet som bedrivs av kommunala företag på en konkurrensutsatt marknad.

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsbolag sätter också en övre gräns för hur hög

avgiften kan vara i syfte att förhindra värdeöverföring från bostadsbolagen till kommunen. Med lagkrav på marknadsmässiga borgens- och utlåningsavgifter är således kommunerna i behov av en modell för att kunna fastställa avgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

2 Riktlinjer

Frågan om vad som utgör en marknadsmässig borgensavgift för kommunala bostadsbolag hanterades i en vägledning som publicerades 2012 av SKR (då SKL), Sveriges Allmännyttan (då SABO) och Kommuninvest. En ny version av denna vägledning: "Borgensavgift för kommunala bostadsbolag – en uppdaterad vägledning" har tagits fram av dessa tre aktörer under år 2021.

3 Förutsättningar

Ny metod för borgensavgifter SKR:s (m.fl.) handledning som nämnts ovan exemplifierar hur borgensavgiften bör beräknas baserat på anbud från flera kreditgivare, med olika säkerhet och vid varje unikt lånetillfälle. Denna metodik fungerar dock bristfälligt i praktiken då flertalet kreditgivare inte har möjlighet eller har intresse av att lämna anbud med kvalitativa prisuppgifter. Att basera borgensavgifter på ett "relationspris" är inte godtagbart enligt regelverket.

Föreslagen metod fastställer istället att kommunen beräknar och vid behov anpassar borgensavgiften utifrån nedanstående förutsättningar:

- Borgensavgiften beräknas med en metodik som simulerar kreditgivares krav på kapitaltäckning och avkastning givet risken i olika säkerheter.

Dessa beräkningar kontrolleras löpande och revideras vid behov.

- Bolagens kreditvärdighet och löptider för upplåning beräknas individuellt per bolag.
- Borgensavgiften avläses vid varje upphandlingstillfälle.
- Borgensavgiften tillämpas inte baserad på det enskilda lånets löptid utan på den totala portföljens genomsnittliga löptid vid lånetillfället.
- Borgensavgiften består av två delar; skillnaden i marginal mellan olika säkerheter och prisskillnad mellan affärsbanker och Kommuninvest.

4 Metod

Den modell för borgensavgift som Ånge kommun använder är en marginalberäkningsmodell.

För varje år beslutar kommunstyrelsen om nivåer på avgiften för respektive bolag. Detta med utgångspunkt från analys enligt en årlig genomgång.

Marginalberäkningsmodellen för beräkning av borgensavgift tar sin utgångspunkt från publikt tillgängliga marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status.

Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunkoncernens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt påslag, där påslaget ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot koncernens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet.

Följande fyra räntekurvor används:

Räntekurva stat: Svenska statsobligationer

Räntekurva AA: Kommuner och regioner

Räntekurva A: Kommunala och regionsägda bolag med hög kreditvärdighet

Räntekurva BBB: Kommunala och regionsägda bolag med låg kreditvärdighet

Modellen utgår från att ett bolag inte kan ha lika hög eller högre kreditvärdighet än moderbolaget, det vill säga kommunen, och ligger därför alltid i spannet mellan A-kurvan och BBB-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status mot ett stort urval av kommunal- och landstingsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med AA-kurvan och skillnaden utgör borgensavgiften.